

AZ ORSZÁGOS KATOLIKUS SZÖVETSÉG

AZ EGYHÁZPOLITIKAI harcokban öntudatra ébredező magyar katolikus közösség közakaratából született. Ekkor futott végig az országon a jelszó: a társadalmat valamennyi rétegén és életnyilvánulásán át szervezni kell.

Az egyházpolitikai nyomás alatt megmozdult katolikus öntudat 1894. és 1895. években egymásután tartotta gyűléseit, melyeken nemcsak a sérelmek ellen tiltakozott, hanem tanácsot ült, hogy a katolikus érdekek megvédésére alkalmas eszközöket keressen és állandó intézményeket létesítsen. Első lépésül kimondta egy országos szövetség alakításának szükségét. Bölcsőjének a Középponti Katolikus Kör hajlékát választotta és «Katolikus Körök Szövetsége» címmel 1895-ben megalakult, hogy az egységben rejlő hatalmat biztosítsa a katolikusok táborának. Szűkre szabott keretek között feladatául a katolikus körök alapítását és egyöntetű működésre való tömörítését tűzi ki. Emellett azonban mindjárt kezdetben más kötelességek megoldása is hárult a Szövetségre, mert megbízást kapott a gyűléseken a katolikus iskola, a katolikus autonómia támogatására, a házasság szentségének védelmére hozott határozatok végrehajtására. A szélesebb körű működésnek megfelelően csakhamar a Magyarországi Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége címet vette fel és kiszélesített szervezettel valamennyi katolikus mozgalom élére állt. Útmutatása alapján százával alakulnak a katolikus körök, gazdakörök, olvasó-, ifjúsági és munkásegységek és más közművelődési egyesületek, sőt vezetése alatt keletkeznek az első keresztény fogyasztási szövetkezetek is.

A szép számra szaporodó szövetkezetek megalakítják a saját központjukat, a Keresztény Fogyasztási Szövetkezetek Középpontját a különálló mozgalommá fejlődnek. Természetesen gondoskodni kellett a hitelkérdés megoldásáról is és ezért a Szövetség a hitelszövetkezetek szervezését is felvette munkatervébe, aminek végrehajtása az évről-évre szaporodó és eredményesen működő Keresztény Hitelszövetkezetekben jutott céljához.

A szociáldemokrácia nem kívánatos terjeszkedésének és romboló hatásának gátat kellett vetni s erre indult meg a keresztényszociális mozgalom, melynek központi szerve a Keresztény Szociális Egyesületek Szövetsége lett.

Az 1900. évi jubiláris katolikus nagygyűlés a tulajdonképeni I. Országos Katolikus Nagygyűlés korszakos fordulót jelent a Szövetség történetében. A kilencszázéves magyar kereszténység akkor

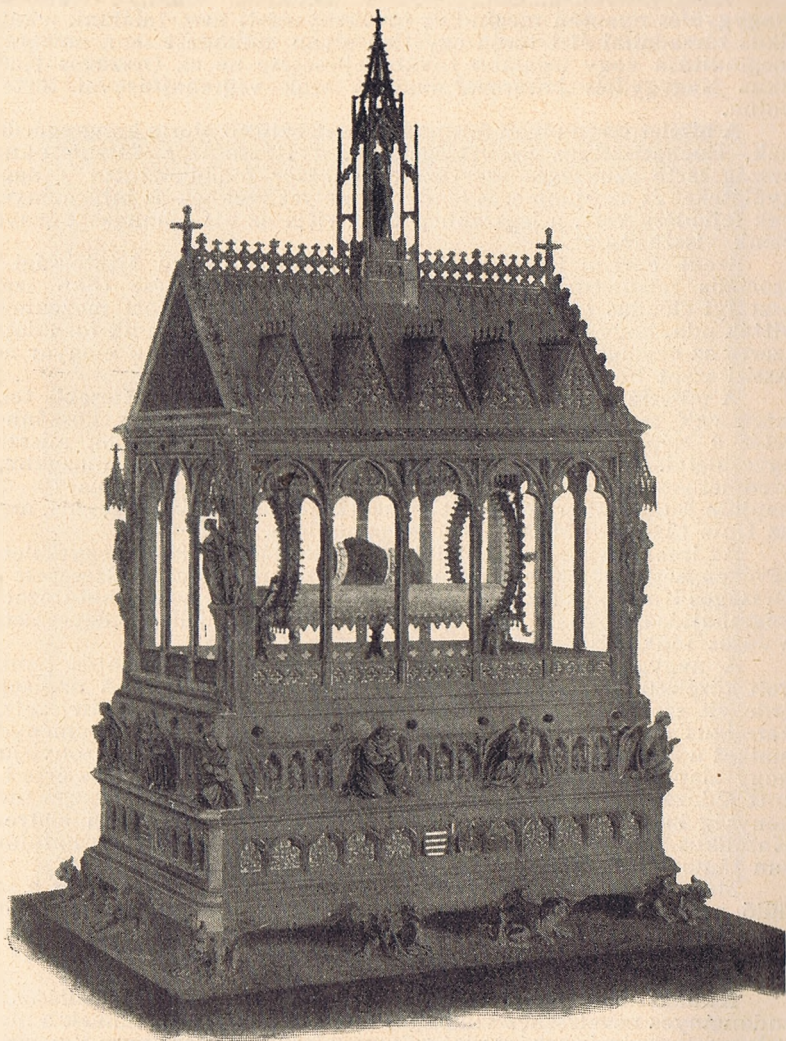
ébredt öntudatra, hogy a változott viszonyok között, a fejlődő élet minden alkalmas eszközét megragadja és hosszú, dicsőséges múltjának a végtelen jövőt biztosítsa. A Katolikus Egyesületek Országos Szövetsége, mely a már lefolyt évei alatt a legszebb eredménnyel adott lendületet az általános mozgalmaknak és több jelentős intézményt bocsátott el útjára, tulajdonképen az I. Országos Katolikus Nagygyűléssel kezdi meg a rendszeres munkát, amelynek gyümölcseit ma élvezzi az egész keresztény közélet. Ezen a nagygyűlésen ment határozatba, hogy ezután évenként tartunk katolikus nagygyűlést s annak egyszer s mindenkorra a Szövetség a rendezője és egyúttal javaslatainak végrehajtója. Eddig tizennyolc országos katolikus nagygyűlés zajlott le, amelyen hozott határozatok végrehajtása a hitélet, a közművelődés, az általános társadalmi szervezkedés széles területeit hatalmas erővel művelte s az ezirányú mozgalmak eredményeinek intézményes biztosítását segítette és valósította meg.

Ha végigfutunk a kritikus szigorú szemével az elmúlt nagygyűlések részletes tervein, külső elrendezésén és belső tartalmán, elfogulatlan megállapítói lehetünk annak az igazságnak, hogy nagygyűléseink tartalomban, értékükben, külső fényükben évről-évre, alkalomról-alkalomra teljesebb és fokozottabb mértékben igazolták eredményeikkel azokat a reményeket, mit a katolikus társadalom hozzájuk fűzött és a túloldal által is elismerten teljes mértékben elégitették ki a felfokozott igényeket.

Ha pedig a legutóbbi nagygyűléseink programjának fénypontját, a legmértékesebb Oltáriszentség tiszteletére rendezett országos körmeneteinket vonultatjuk el lelki szemeink előtt, nem lehet meghatottság nélkül gondolni a magyar katolikus társadalom valamennyi osztályának százezres sokaságban Budapest főváros utcáin felvonuló hitvallóira, akik az Országház terén alázatos keresztény szívvel térdrehullva veszik az ország főpásztor kezéből a legfelségesebb Oltáriszentséggel adott áldást.

Mielőtt az Országos Katolikus Nagygyűlések határozataival kezdeményezett mozgalmak részletes eredményeit ismertetnők, a Szövetség történetét folytatva meg kell említeni, hogy működésében messze túlhaladva a kezdetben megállapított kereteket, az általános jellegnek kidomborítása végett 1908-ban az Országos Katolikus Szövetség címmel lett a katolikus társadalmi mozgalmak közép-pontjává s életrehívója vagy vezetője több mint negyedszázadon át számtalan katolikus intézménynek és társadalmi mozgalomnak, melyek azóta keletkeztek és működnek. Ennek a központnak ereje volt az egyetlen biztosíték arra, hogy a katolikus társadalmi szükségletek soha nem maradtak kezdeményező nélkül s a különféle irányú intézmények munkálkodása a legteljesebb összhangban állt a közös cél szolgálatában.

Az Országos Katolikus Szövetségnek alapszabályszerűen megállapított célja az összes magyar katolikus társadalmi mozgalmak és intézmények középponti összekapcsolása, azoknak kezdeményezése, vezetése s ezen működés folytán a katolikus társadalom közszellemének és tevékenységének fejlesztése és egységesebb érvényesítése. Az erre vezető eszközei között első helyen áll az Országos Katolikus Nagygyűlések rendezése és azok határozatainak végrehajtása.

Szent István első magyar király dicsőséges Jobbjának tartója, melyet a magyar püspöki kar készítettett 1862-ben.

Végig kísérve az eddig lefolyt tizennyolc Országos Katolikus Nagygyűlés nyomán megindult tevékenységet, nem találunk a katolikus társadalmi élet terén egyetlen olyan működést sem, amelynek megindítása vagy legalább továbbfejlesztése ne az Országos Katolikus Nagygyűlés határozataival és azok végrehajtásával történt volna.

A hitélet terén olyan fontos hivatást betöltő Mária kongregációknak, Eucharisztikus Szövetségeknek, a Rózsafüzér Társulatoknak országszerte szükséges szervezése többször foglalkoztatta a nagygyűléseket és az újabb erős lendület, melyet ezeknek az intézményeknek fejlődése vett, a legszebben bizonyítja az ott elhangzott szavak élénk visszhangját.

Szent Ferenc III. rendjének, e nagyjelentőségű ájtatossági és szociális testületnek Magyarországon való fejlesztése több szakosztályi előadás tárgya volt s az ezek nyomán indított mozgalmak vitték oda, hogy ma, a nagy Szent halálának hétszázadik fordulóján szerte az országban számos virágzó szervezettel hódol a magyar nép Assisi szent Ferenc szellemének.

A missziók tartásának általánosítására és minél szélesebb területen való rendszeres biztosítására irányult törekvésnek köszönheti létét a Népmisszió Egyesület és az Egyházmegyei Papok missziós egyesületei. A külföldi missziók felkarolására indított mozgalmak eredményességének igazolásául szolgált az 1925 augusztus 19—22. napjain Budapesten rendezett nemzetközi missziós kongresszus, majd az Unio Cleri pro Missionibus megalakulása.

Az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlására alakult egyesületek tevékenységének előreségítése is nem egy alkalommal szerepelt az Országos Katolikus Nagygyűlések rendjén és az itt hozott határozatok végrehajtása sokban hozzájárult a karitatív jellegű egyesületek ádásos működésének kifejlesztéséhez.

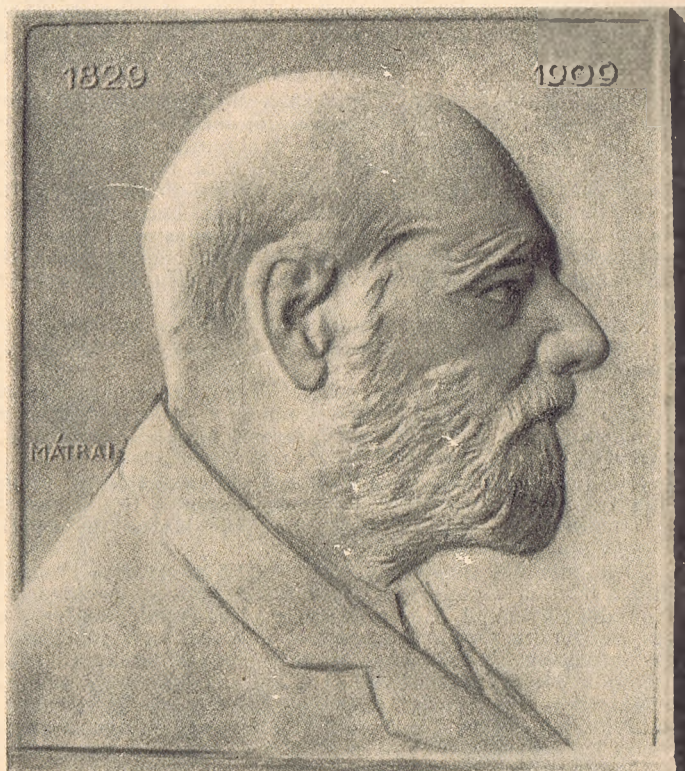
A nagygyűlések napirendjének egyik nagyon jelentős pontja volt közéletünk egyik legégetőbb kérdése: a sajtó ügye. A napisajtó érdekeit szolgálta az a határozat, mely az «Új Lap», e kifejezetten katolikus napilap megindítását mondta ki. Ama nagy eredmények, amiket a katolikus ügyek szolgálatában elérnie sikerült, bizonyítják, hogy alapítása hiányt pótoló és kézzelfogható igazolásai az érte hozott áldozatok és érdekében ma is kifejtett céltudatosan buzgó tevékenység helyességének. Az 1907-ben kelt határozat hívta életre a Katolikus Sajtóegyesületet, mely a forradalmak kitöréséig hatalmas támogató eszköze lett a sajtó mozgalmainak.

Mozgalmaink vezetői az ifjúsági irodalom gazdagítását és a serdülő nemzedék helyes szellemi táplálékának biztosítását is mindig szemelőtt tartották és az így felvetett kérdések nyomán kifejtett munkánkat jelentős eredményei a «Zászlónk», «Nagyasszonyunk» és «Kis Pajtás» című ifjúsági folyóiratok.

Kimagaslóan nagyhorderejű kérdés volt az ifjúság vallásos és tudományos neveléséhez szükséges intézetek alapítása. Ennek a mozgalomnak eredményeként virágzik ma a Regnum Marianum Egyesület és a Rákócziánium, mindkettő a középiskolai fiatalág számára, az egyetemi és főiskolai hallgatóknak a Szent Imre kollégiumok és az egyetemi nőhallgatóknak pedig a Collegium Marianum. Ezzel kap-

esolatosan vetődött fölszínre az ifjúság társadalmi egyesülésének ügye is, ami a Szent Imre-Kör támogató megerősítéséhez és a Szent Margit-Kör és a Katolikus Leányok Országos Szövetsége szervezéséhez vezetett.

A keresztény művészet érdekében felvetett gondolatok gyakor-

Zichy Nándor gróf.

lati megvalósulása egyházzenei hangversenyek, egyházművészeti kiállítások rendezésében nyilvánult meg.

Mint a művelődés terjesztésének egyik legjobb eszközét, a könyvtárak berendezésének szükségességét hangoztatva számos vidéki egyesület könyvtárának alapját, sőt egyes népkönyvtárak teljes felszerelését az e célból hozott határozatok végrehajtása eredményezte.

A társadalmi kérdések elméleti és gyakorlati megismerésére, a

hitélet mélyítésére, a magasabb népművelés és a gazdasági népoktatás megvalósítására, a keresztény világnézet megerősítésének szükségére kifejezett kívánságok teljesítése volt Budapesten és vidéken társadalmi tanfolyamok, sorozatos alkalmi előadások és főképen néha több napra is kiterjedő vidéki katolikus napok rendezése. Ezekből a mozgalmakból indult meg és ezek kitartó munkájától vált egyre erősebbé az a lassú átalakulás, mely a közelmúlt tobzódo liberalizmusából, az általános keresztényebb hangulat felé emelte és emeli a magyar társadalmat s biztosítja részére a már-már elvesztett hegemóniát.

Katolikus népünk nagy tömegének hiterkölcsi, társadalmi és gazdasági érdekből való csoportosítása gondolatát a székesfehérvári katolikus nagygyűlés vetette fel s több évi előmunkálat után 1906-ban az Országos Katolikus Szövetség az ország több mint hatszáz községében megszervezte a Katolikus Népszövetség helyicsoportjait. Az 1907. év végén, az akkor számlált 10.000 taggal igazolva az alapvető nehéz munka sikerét, a vidéki csoportok törvényes működésének biztosítása érdekében szükségessé vált a Katolikus Népszövetség különálló szervezetének megalkotása, amely a mai napig lankadatlan buzgósággal és a legszebb eredményekkel végzi működését.

A Katolikus Legényegyesületek erősítése és fejlődésük elősegítése tette szükségessé a Katolikus Legényegyesületek Országos Szövetségének megszervezését.

A Kereskedő Ifjak Körének, a Katolikus Tanoncvédő Egyesületnek, a keresztény munkásegysületeknek alakulásában nyert intézményes biztosítást a különböző foglalkozási ágakból egyforma élet-hivatást betöltők valláserkölcsi és szociális gondozása.

Meg kell emlékeznünk az antialkoholista mozgalomról, melynek eredményét a Keresztény Mértékletességi Társulat tagjai számának állandó emelkedése, majd a Magyarországi Katolikus Abstinens Egyesületek alakulása igazolja.

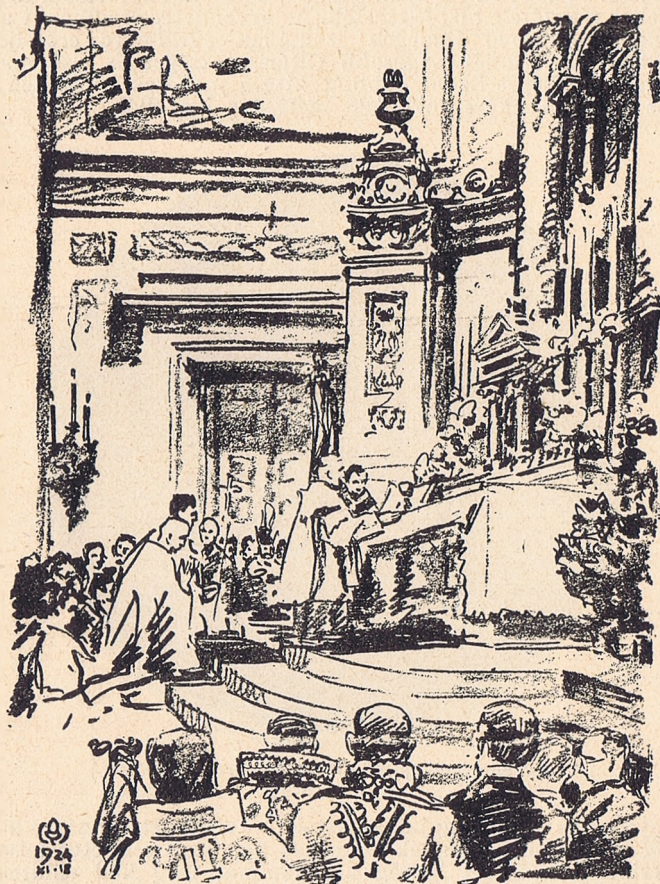
Az általános női mozgalmak és a kenyérkeresettel foglalkozó nők minden irányú támogatására felvetett tervek az Országos Katolikus Nővédő Egyesület munkájában nyertek megvalósítást, majd az egyes életpályák szerint tagozódva, a Katolikus Háziaszonyok Országos Szövetsége, a Katolikus Munkásnőegyesületek, a Katolikus Tisztviselőnők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete, később a Katolikus Tanítónők és Tanárnők Országos Egyesülete vállalták a hivatásuk szerint rájuk eső munkát, melynek összefoglalására és egységes irányítására alakult a Magyar Katolikus Nőegyesületek Országos Szövetsége.

A szociális jótékonyági téren kifejlesztendő rendszeres működés biztosításának a gondolata tolta előtérbe a feladatot, hogy a női társadalomból elméleti és gyakorlati kiképeztetésben részesüljenek azok, akik ezt élethivatásul választják. Erre a munkára a Szociális Misszió Társulat, majd később a Szociális Testvérek Társasága alakult.

Társadalmunk széleskörű tevékenysége kiterjedt arra a területre is, ahol a vallás vigasztaló szava és újjáalakító ereje az erkölcs útjára vezetheti vissza azokat, akiket gyengeségük onnan lerántott s továbbá az elzülléstől visszatarthatja azokat, akiknek fogékony

fiatal lelkét a méteyes környezet veszélyezteti. A fogházmisszió és a Katolikus Patronage Egyesület teljesítik ezt a hivatást.

Egyik igen fontos része a Szövetség feladatának az országos

Csernoch János dr. hibornok-hercegprímás aranymiséje.

jelentőségű ünnepségek rendezése és a magyar katolicizmus erőteljes életének kifelé való megnyilvánítása. Az Úrnapij és Szent István napján rendezett országos és hivatalos körmenetek külső fénye és jelentőségük kidomborítása az idők folyamán háttérbe

szorult. A körmenetek minél nagyobb sikere érdekében az Országos Katolikus Szövetség minden évben országshívatásokat bocsát ki, azonkívül a m. kir. kormánynál is és a Püspöki Kar tagjainál felterjesztéssel él, hogy az egyházi, polgári és katonai hatóságok és hivatalok teljes részvétele biztosítottassék. Az öröndetes eredményt a körmeneteken résztvevő tömegek számának évről-évre erőteljesebb növekedése s a legméltóságosabb Oltárszentséget és első apostoli királyunk dicsőséges Szent Jobbját kísérő menetek külső fénye és vallásos érzésben egyre fokozódó mélysége igazolja.

A hercegsprimás jubileumi emlékérmé. (Előlap.)

Egyházi és világi nagyjaink tiszteletére rendezett országos ünnepekről is itt kell megemlékeznünk és bár azok részletes felsorolására terünk nincs, két kimagasló alkalmat meg kell említenünk. Az egyik a Zichy Nándor grófnak, hazánk és egyházunk nagy fiának 80-ik születési napja alkalmával 1909 novemberében a Vigadóban rendezett országos ünnepség. A másikat pedig Csernoch János dr. bíboros, Magyarország hercegsprimása aranymiséjének bemutatása alkalmából 1925 novemberében rendezte az Országos Katolikus Szövetség. A fényes ünnepek egész sorozatát fejezte be a Vigadóban az aranymisét követő díszgyűlés, melyen a miniszterelnökkel az élén az egész magyar hivatalos élet és az egész katolikus társadalom

képvisellete megjelent, hogy hódoljon Magyarország aranymiséshercegprimásának. Akik az ünnepségen részt nem vehettek, szerte az országból több százezer aláírással ellátott feliratban juttatták el köszöntésüket az Országos Katolikus Szövetség útján a jubiláló főpásztorhoz. Az Országos Katolikus Szövetség a jubileum emlékére 100 darab művészi érmét veretett, melynek egy-egy példányát a Pápa Ószentségének, a bíbornoki testület, a magyar püspöki kar s a kormány tagjainak és közéletünk néhány kiválóságának megküldötte.

A világ katolikusai az Oltáriszentség tiszteletére évenként nem-

A hercegprimás jubileumi emlékérmé. (Hátlap.)

zetközi eucharisztikus kongresszuson gyűlnek össze. Az Országos Katolikus Szövetség vállalta a feladatot, hogy Magyarország ezeken a kongresszusokon mindig méltó képviselettel vegyen részt. A Bécsben I. Ferenc József Őfelsége legfelsőbb védősége alatt 1912-ben tartott XXIII. eucharisztikus kongresszuson Izabella főhercegné védősége és Esterházy Miklós herceg, az Országos Katolikus Szövetség világi fővédője vezetésével működött országos bizottság, az Országos Katolikus Szövetség 20.000 magyar katolikussal jelent meg az Oltáriszentséget kísérő menetben. A bécsi kongresszussal kezdődően minden alkalommal sikerült a Szövetségnek biztosítania,

hogy a kongresszusokon külön magyar szakosztály tanácskozásait programmba vegyék. A bécsit követték a Maltában és Lourdesban rendezett kongresszusok. A világháború megállította a kongresszusok sorát, de 1922-ben Rómában folytatják, majd Amsterdam után ezidén Chikágóban, a világ legnagyobb arányú ünnepségén hódoltak a legméltóságosabb Oltáriszentség előtt.

A Szentszékhez s Krisztus földi Helytartójához való törhetetlen ragaszkodásnak egyik legszebb igazolása azok az országos zarándoklások, melyek évenként Rómába vonulnak. Az 1908-ban Budapesten rendezett VIII. országos katolikus nagygyűlés hozott határozatot, hogy a római szentföldi, lourdesi és egyéb kegyhelyekre induló zarándoklások rendezését — tekintettel arra, hogy ezek «rendezésére sokszor illetéktelen és tisztán üzleti célból dolgozó egyének és társaságok vállalkoznak, akik reklámjaikkal nemcsak a buzgó híveket, hanem a sajtót és lelkészeket is megtévesztik» — az Országos Katolikus Szövetségre bizza. Ezt a határozatot a nagyméltóságú püspöki kar jóváhagyta és azóta végzi a Szövetség e téren is rendszeres munkáját. Hogy milyen eredménnyel, mennyi pontossággal és hozzáértéssel, azt a háború előtti időkben jó sikerrel rendezett zarándoklások után legjobban igazolta az 1925. jubileumi Szentévbén Rómába rendezett hét nagy nemzeti zarándoklás.

Mintegy a kegyelmek évének folytatásaként illeszkedett be a katolikus világegyház programjába Assisi szent Ferenc halálának hétszázadik fordulója. Hogy ebből az alkalomból 1927 októberig a világ minden részéről Assisibe, a nagy Szent sírjához zarándokló tömegek között a magyar zarándokok is méltó helyet biztosítsanak maguknak, az Országos Katolikus Szövetség a Szűz Máriáról nevezett s a Kapisztránói Szent Jánosról címzett ferences, a Szent Lipótról nevezett kapucinus és az Árpádházi Szent Erzsébettről címzett konventuális minorita magyar rendtartományok közreműködésével gondoskodik a centenáriumos zarándoklások szervezéséről és rendezéséről.

Emellett a magyar katolikusok hithűségének megnyilvánulásai azok a zarándoklások, melyek a különböző kegyhelyeket, elsősorban Lourdest, a Szentföldet és Máriacellt stb. keresik fel. Mindezeknek előkészítése, szervezése és vezetése az Országos Katolikus Szövetségnek, mint a zarándoklások hivatalos rendezőjének a feladata. Itt kell megemlékeznünk a minden esztendő tavaszán Árpádházi boldog Margit, IV. Béla király szentéletű leánya tiszteletére a Szent Margit-sziget kápolnájához rendezett országos leányzarándoklásról. Az árpádházi magyar szentek tiszteletének fokozására indított eme mozgalmunk a serdülő leányifjúságból évről-évre nagyobb tömegeket vonz, melynek Budapest utcáin kígyózó hosszú sorait megtöltő vallásos áhítat nemcsak a kitűzött cél szolgálatában, de a főváros hitéletének emelésében is jelentékeny részt vesz.

Újabbkeletű mozgalmunk a Szent Gellért-hegy oldalában a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére épített sziklatemplomhoz vezetett zarándoklásunk. Mária országában a Boldogságos Szűz oltalmát keresők s neki hódolók száma az utóbbi években örvendetesen szaporodik ugyan, de mégis szükségét érezzük annak, hogy Csonkaországunk sivár napjainak jobbra fordulásáért és régi dicsőségünk

Izabella főhercegasszony, az Országos Katolikus Szövetség
hadiárvabizottságának és az I. Ferenc József emlék-
templomot építő bizottságának fővédője.

visszanyeréseért állandóan a hívők nagyobb és nagyobb tömege ostromolja az Eget Patrona Hungariae közbenjárása által.

Ha az Országos Katolikus Nagygyűléseken a katolikus restauráció érdekében hozott határozatokat áttekintjük, úgy megállapíthatjuk, hogy a javaslatok egy része elveket hangoztat és senmiféle meghatározott munkát vagy tennivalót ki nem jelöl. A magyar katolikus-ság legnagyobb nyilvánossága előtt a legilletékesebb vezérek ajkáról elhangzó elvi kijelentések ezek a kétségbevont vagy támadott katolikus jogoknak, érdekeknek védelmére, hitéleti vagy világnézeti állásfoglalások leszögezésére, úgy hogy a kijelentések már magukban

Az Országos Katolikus Szövetség «Izabella» hadiárvaháza Budapesten.

foglalják a javaslat végrehajtását is. Aki a közélet lassú, nehéz haladását szakértő szemmel tekinti, az észreveszi, hogy a katolikus társadalmi élet tökéletesedő átalakulása jórészen ezeknek a kijelentéseknek hatása alatt indult meg és ezektől válik egyre erősebbé.

A másik részbe sorozhatók azok a javaslatok, melyek azt kívánják, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel megvalósítható alkotásokhoz fogjunk. Ezeket a javaslatokat — amint a végrehajtásukat az egyesületek és intézmények létesítésénél ismertettük — sikerrel megvalósítottuk.

Marad végül harmadik csoportul a javaslatoknak az a része, melyeket a Nagygyűlések bizonyos körülhatárolt kívánalmak érdekében hoztak meg, vagy később ezek végrehajtását sürgették. Ezeknek

a végrehajtása vagy egyáltalán, vagy egy bizonyos időn belül lehetetlenség, mert olyan akadályokba ütközik, melyeknek legyőzése a magyar katolikusságnak csak idők multával áll módjában. Jogaink biztosítása mellett e javaslatok végrehajtása érdekében a Szövetség állandóan munkálkodik s legközelebbi programjában is több nagygyűlési határozat végrehajtásának megvalósítása első helyen szerepel.

Az Országos Katolikus Nagygyűlések rendezése, azok sokfelé ágazó határozatainak végrehajtása, az országos jellegű események rendezése — a tevékenységnek bármilyen nagy területét is ölelik

Az Országos Katolikus Szövetség «Izabella» hadiárvaházának udvari részlete.

fel — a szövetség feladatainak sorozatát nem merítik ki. Számptalan kisebb-nagyobb kötelesség van, amit általános jellegénél fogva ellát. Részletes felsorolás az esetek különféleségénél fogva szinte lehetetlen, de három olyan pont van, ami ismét egy-egy nagyfontosságú hivatás teljesítését igazolja.

Egyik lényeges kérdés az egyesületek szervezése. A különböző célú köröknek az alakítása a katolikus társadalmi életnek minél hatályosabb kifejlesztésére fontos. Ezért az ilyen egyesületek alakulása érdekében az Országos Katolikus Szövetség a mozgalmat állandóan ébrentartja, azoknak a megfelelő felvilágosításokat és útmutatásokat minden esetben megadja, elsősorban az alapszabályminták elküldésével a szervezést megkönnyíti.

Az egyesületi élet kifejlesztése mellett az Országos Katolikus Szövetség tevékenységének egyik ragyogóan szép eredménye ama mozgalom sikere, amelyet a megdicsőült Erzsébet királyné emlékére emelt Örökimádás-templom hirdet. Ezenkívül nem csekély jelentőségű a Pozsonyi Szent Erzsébet Gyermekek-Otthon intézménye. Mindakét sikeres mozgalomnak Izabella főhercegné volt a pártfogója.

A világháború kitörésének pillanatában a fegyverdörrenések figyelmeztetése után, mikor a napról napra szaporodó sebesültek ápolására a katolikus intézmények, köztük elsők a Középponti

Az Országos Katolikus Szövetség soproni hadiárvaháza.

Katolikus Kör, majd a Ferencesek, a Szerviták, a Középponti oltár-egyesület, a Mária kongregációk stb. hadikórházakat létesítettek, az Országos Katolikus Szövetség elsők ismerték föl azt a kötelességet, mely az atyjukat vesztett árvák nevelése, gondozása és eltartása körül a társadalmat terhelni fogja. Nyomban felvetette a gondolatot, hogy az állam köteles munkájában osztozva, a hadiárvák nevelését valláserkölcsi alapon biztosítani kell. A magyar katolikus társadalomra várt elsősorban ez a nagy feladat, melynek sikeres megoldásával nemcsak a hősök megdicsőült emlékének, hanem a nemzet és az egyház elsőrangú érdekeinek is tartozunk. Az Országos Katolikus Szövetség a benne egyesült katolikus szervezetekkel már 1914 őszén megtette az első lépéseket és Izabella

főhercegasszony legfőbb védőségével és irányításával országos bizottságot alakított. A bizottság munkájának eredményeként 1918 januárjában Budapesten, II., Lövőház-utca 20. szám alatt megnyitja az ország első katolikus hadiárvaházát, ahol azóta szakadatlanul, állandóan 100 hadiárvát gondoz. Az intézet kezdetben fiúkat és leányokat nevelt, később azonban, amikor a gazdasági viszonyok romlása nyomán a nyomorúság egyre jobban nőtt, Sopronban, a Maria Josephinum-intézetben újabb hadiárvaházat létesített, ahol 60 leányhadiárvának biztosítva elhelyezést, a leányokat itt összpontosította.

Az Országos Katolikus Szövetség váci hadiárvaházának egyik szárnya.

Amint a két intézet működését megkezdte, a válságos idők nyomorától hajtva nap-nap után a hadiárvák nagyobb tömege jelentkezett intézeti elhelyezésért. Hogy a férőhelyeket szaporítsa, a Szövetség megállapodást kötött Jeszenszky Mária bárónővel s Vácott újabb árvaházat alapított, melyben 50 fiúhadiárva ellátásáról, neveléséről és iskoláztatásáról gondoskodik.

Az árvaházak fenntartását a Népjóléti és Munkaügyi m. kir. Minisztérium hatékonyan támogatja. Az intézetekben a hadiárvák gondozását és nevelését az Isteni Megváltó leányai kongregációhoz tartozó nővérek végzik.

Az iskola padjairól kikerült serdülő ifjúság szellemi és erkölcsi fejlesztésének biztosítására hivatottak az ifjúsági egyesületek. Ezek

érdekében szintén a Szövetség indított erőteljes mozgalmat, amely ezeknek az egyesületeknek országos elterjedését eredményezte. Az ifjúsági mozgalmakkal kapcsolatosan a Szövetség állandó érintkezést tart fenn számtalan külföldi rokoncélú egyesülettel, valamint szoros kapcsolatot tart fenn a Rómában székelő Gioventu Cattolica nemzetközi titkárságával és a külföldi katolikus központokkal. Ezek a kapcsolatok hívják fel a külföldi katolikus testvérek meleg érdeklődését Csonkaországunk iránt s ezek kezdeményezik a külföldi nemzetek katolikus vezéreinek évről-évre nagyobb számú látogatását.

Az Országos Katolikus Szövetség működése nagy általánosságban így foglalható össze.

Központi irodája IV., Ferenciek tere 7., III. lépcső I. emelet 8.

